

ปัจจัยการกลั่นแกล้งบนสังคมออนไลน์ของเยาวชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

อับดุลฟาทะห์ มะสาแม¹ นูรฮุตา มะสาแม² เฟาซาน มาปะ³ สุรียักษณ์ มะ⁴

¹อาจารย์ ประจำสาขาวิชาวิทยาการข้อมูลและการวิเคราะห์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

²อาจารย์ ประจำสาขาวิชาวิทยาการข้อมูลและการวิเคราะห์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

³อาจารย์ ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

⁴อาจารย์ ประจำสาขาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

บทคัดย่อ

การวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความชุกของการกลั่นแกล้งบนสังคมออนไลน์ในรูปแบบต่าง ๆ และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออาการกลั่นแกล้งบนสังคมออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้เป็นเยาวชนที่มีอายุ 14 ปี บริบูรณ์ แต่ไม่เกิน 18 ปี ในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ จำนวนทั้งสิ้น 240 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีแบบโควตา ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยสถิติพรรณนาที่แสดงถึงค่าความถี่ ร้อยละ และค่าสหสัมพันธ์ ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ด้วยการทดสอบไคว์สแควร์ และการถดถอยโลจิสติกส์ ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนจำนวน 174 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 72.50 เป็นเยาวชนที่ถูกบุคคลอื่นกลั่นแกล้ง และเยาวชนจำนวน 122 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 50.83 เป็นเยาวชนที่กลั่นแกล้งบุคคลอื่น และยังพบเยาวชนอีกจำนวน 77 คน คิดร้อยละ 32.08 เป็นเยาวชนที่กลั่นแกล้งบุคคลอื่นและถูกบุคคลอื่นกลั่นแกล้ง การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์ มี 3 ตัวแบบ ตัวแบบแรกพบว่า การใช้สื่อสังคมออนไลน์เฟสบุ๊ก จำนวนเพื่อนบนสื่อสังคมออนไลน์เฟสบุ๊ก การเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว (ชื่อเล่น) การเพิ่มเพื่อน (คนแปลกหน้า) การตั้งค่าความเป็นส่วนตัว เคยอัปโหลดวิดีโอบนสื่อสังคมออนไลน์ การลี้ภัยออกจากเครื่องคอมพิวเตอร์สาธารณะ เพื่อนเคยใช้งานโทรศัพท์มือถือในขณะที่บัญชีสื่อสังคมออนไลน์เปิดอยู่ และใช้เวลามากเกินไปกับสื่อสังคมออนไลน์ เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เยาวชนกลั่นแกล้งบุคคลอื่น ตัวแบบที่สองพบว่า อายุ การลี้ภัยออกจากเครื่องคอมพิวเตอร์สาธารณะ มีความรู้ที่ไม่สามารถลดการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และจำนวนสื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้งาน เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เยาวชนอาจถูกบุคคลอื่นกลั่นแกล้ง และตัวแบบที่สามพบว่า การใช้สื่อสังคมออนไลน์เฟสบุ๊ก จำนวนเพื่อนบนสื่อสังคมออนไลน์อื่น ๆ การเพิ่มเพื่อน (คนแปลกหน้า) การลบแท็กบนสื่อสังคมออนไลน์ การลี้ภัยออกจากบัญชีผู้ใช้เมื่อใช้คอมพิวเตอร์สาธารณะ และให้เพื่อนใช้โทรศัพท์มือถือในขณะที่บัญชีสื่อสังคมออนไลน์ยังเปิดใช้งานอยู่นั้น เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เยาวชนกลั่นแกล้งบุคคลอื่นและถูกบุคคลอื่นกลั่นแกล้ง

คำสำคัญ : สื่อสังคมออนไลน์ การกลั่นแกล้ง เยาวชน

Factors Associated with Social Cyberbullying of the Youth in the Three Southernmost Provinces of Thailand

Abdunfatah Masamae¹, Nurhuda Masamae², Fauzan Mapa³, Sureeluk Ma⁴

¹Department of Data Science and Analytics, Faculty of Science and Technology, Fatoni University

²Department of Data Science and Analytics, Faculty of Science and Technology, Fatoni University

³Department of Information Technology, Faculty of Science and Technology, Fatoni University

⁴Department of Mathematics, Faculty of Science and Technology, Princess of Naradhiwas University

Abstract

This research was quantitative research which is aimed to study the frequency of social cyberbullying in several formats and to study the factors associated with the social cyberbullying. The population and sample size of this study was 240 persons of youths who lived in the three southernmost provinces of Thailand. Quota sampling was applied to select the sample size and questionnaire was used as a research tool. Descriptive analysis is applied to explore the frequency and percentage. Correlation and univariate analysis were tested by the Pearson chi-squared test. Separated dichotomous outcomes of logistic regression were modelled: youth who bullied other, youths who had been bullied by other, and both of youths who bullied other and had been bullied by other. The result found that 174 persons of youth (72.50%) bullied others, 122 persons of youth (50.83%) had been bullied by other, and 77 persons of youth (32.08%) had bullied other and had been bullied by other. Three models shared the common factor of causing to occur the cyberbullying was a factor of “forgetting to resign the social media after signing-on in the public computer”.

Keywords: social media, bullying, youth

ความสำคัญของปัญหา

เทคโนโลยีการสื่อสารในปัจจุบันมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวดเร็ว ไร้ขีดจำกัด และไม่เคยหยุดนิ่ง จากการพัฒนาดังกล่าวส่งผลให้การพัฒนาโทรศัพท์มือถือและอินเทอร์เน็ตเป็นไปอย่างรวดเร็ว ไร้ขีดจำกัดและยังเพิ่มขีดความสามารถในการทำงานมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคและสอดคล้องกับการพัฒนาของเทคโนโลยีปัจจุบัน ทั้งสองเทคโนโลยีจึงกลายเป็นช่องทางใหม่ที่ใช้ในการสื่อสารซึ่งสามารถแทรกซึมเข้าถึงทุกคนทุกระดับในสังคม ทำให้ผู้คนส่วนใหญ่เข้าถึงเทคโนโลยีและการสื่อสารได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น (Donner, 2010) ประสิทธิภาพของโทรศัพท์มือถือปัจจุบันที่สามารถทำหน้าที่หลายอย่างในเครื่องเดียว เช่น การถ่ายภาพนิ่ง การถ่ายภาพเคลื่อนไหววิดีโอ การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต การส่งข้อความในรูปแบบต่าง ๆ การสร้างเครือข่ายทางสังคมหรือสังคมออนไลน์ (พินิตา สายประดิษฐ์, 2552) จากการรายงานสถิติการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ของประเทศไทยปี พ.ศ. 2562 พบว่า ร้อยละ 98.6 คนไทยใช้งานบนสื่อสังคมประเภทไลน์ (Line) ร้อยละ 96.0 ใช้สื่อสังคมประเภทเฟซบุ๊ก (Facebook) ร้อยละ 88.4 ใช้สื่อสังคมประเภทเฟซบุ๊กเมสเสเจอร์ (Facebook Messenger) และร้อยละ 67.2 ใช้สื่อสังคมประเภทอินสตาแกรม (Instagram) (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2562) ด้วยคุณสมบัติพิเศษของการทำงานของสื่อสังคมออนไลน์และเพียบพร้อมดังกล่าว โทรศัพท์มือถือจึงเป็นเทคโนโลยีที่สามารถตอบสนองความต้องการในการใช้สื่อของกลุ่มได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ โทรศัพท์มือถือนับเป็นเครื่องมือสื่อสารที่ใช้ในการสื่อสารออนไลน์ประเภทหนึ่ง ที่กลุ่มเยาวชนสามารถสร้างหรือแสดงอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนมากขึ้น นำไปสู่การพัฒนาความสัมพันธ์กับเพศเดียวกันหรือเพศตรงข้าม อีกทั้งโทรศัพท์มือถือสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการทำร้ายกันมากขึ้น (พิมพ์วัลย์ บุญมงคล และคณะ, 2555)

การพัฒนาการของเทคโนโลยีและการสื่อสารที่ไร้ขีดจำกัด โทรศัพท์มือถือและอินเทอร์เน็ตสามารถก่อให้เกิดความรุนแรงรูปแบบใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นพร้อมกับการพัฒนาการของเทคโนโลยีการสื่อสาร การกลั่นแกล้ง การรังแกหรือการทำร้ายกันบนสื่อออนไลน์ นับเป็นความรุนแรงรูปแบบใหม่ชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นมาพร้อม ๆ กับการพัฒนาทางเทคโนโลยีการสื่อสารปัจจุบัน ซึ่งผลของความรุนแรงดังกล่าวไม่เพียงแต่จะสร้างความเจ็บปวดทางร่างกายและจิตใจต่อผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างเดียว แต่ยังส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพที่เกิดทั้งทางด้านร่างกายจิตใจ รวมถึงความสัมพันธ์ทางสังคมอีกด้วย (Shariff, 2008) ปัจจุบันสภาพการกลั่นแกล้งออนไลน์โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนมีอัตราที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยยะ การกระทำของการกลั่นแกล้งออนไลน์นับเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อด้านลบและสภาพความเป็นอยู่ของผู้คนทั่วโลก (Willard, 2005) ด้วยความสะดวกและประสิทธิภาพของเทคโนโลยีการสื่อสาร พฤติกรรมการกลั่นแกล้งออนไลน์นั้นสามารถเกิดขึ้นได้ทุกสถานที่ทุกเวลา รวมถึงบ้านพักอาศัย สถานที่สาธารณะ สถานศึกษา และสถานที่อื่น ๆ (วิมลทิพย์ มุสิกพันธ์ และคณะ, 2552)

การกลั่นแกล้งสามารถเกิดได้สองลักษณะคือ การกลั่นแกล้งแบบทางตรงและการกลั่นแกล้งแบบทางอ้อม กล่าวคือการกลั่นแกล้งแบบทางตรงสามารถเกิดขึ้นจากที่ฝ่ายหนึ่งดำเนินการกระทำด้วยการส่ง แสดง หรือนำเสนอข้อความ รูปภาพ หรือวิดีโอที่สามารถก่อให้เกิดความเสียหาย อับอาย อันตราย รวมถึงการถูกคุกคาม ช่มชู้ ดูหมิ่น อีกฝ่ายตรงข้ามให้มีความรู้สึกทุกข์ทรมานทั้งด้านร่างกายและจิตใจ และการกลั่นแกล้งทางอ้อมเกิดขึ้นโดยไม่ได้พบปะหรือเผชิญหน้ากันโดยตรงทั้งสองฝ่าย ทั้งนี้การกลั่นแกล้งทางอ้อมนั้นสามารถเกิดขึ้นโดยผ่านเครื่องมืออุปกรณ์หรือช่องทางสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ (Hinduja & Patchin, 2007)

จากการรายงานปัญหานี้ในประเทศไทยนับเป็นปัญหาที่น่าเป็นห่วงเพราะเกิดขึ้นทั่วทั้งประเทศ ทั้งส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร (วิมลทิพย์ มุสิกพันธ์ และคณะ, 2552) และรวมถึงภูมิภาคอื่น ๆ พบว่า ร้อยละ 33.6 ของจำนวนนักเรียนและนักศึกษาในสถาบันทั่วประเทศมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งผู้อื่นออนไลน์ และร้อยละ 43.1 เคยถูกผู้อื่นกลั่นแกล้งออนไลน์ จากการศึกษาการกลั่นแกล้งออนไลน์ในกลุ่มเยาวชนเพศหญิงในปี พ.ศ. 2555 พบว่า ร้อยละ 45.5 เยาวชนเพศหญิงเคยถูกกลั่นแกล้งออนไลน์ ร้อยละ 41.1 ถูกโจมตีและข่มขู่บนออนไลน์ ร้อยละ 5.3 ถูกกระทำ

โดยการคุกคามทางเพศออนไลน์ และร้อยละ 16.3 ถูกบันทึกและเผยแพร่ให้ร้ายข้อมูลออนไลน์ (พิมพ์วัลย์ บุญมงคล และคณะ, 2555) การศึกษาที่ผ่านมาแล้วยังสะท้อนถึงการกลั่นแกล้งออนไลน์นั้นเป็นเรื่องปกติ (วิมลทิพย์ มุสิกพันธ์ และคณะ, 2552) ทั้งนี้ การทราบถึงปัจจัยการกลั่นแกล้งบนสังคมออนไลน์ในเยาวชนของงานวิจัยชิ้นนี้สามารถประกอบเป็นข้อมูลพื้นฐานในการแก้ปัญหาทางสังคมด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยของการกลั่นแกล้งบนสังคมออนไลน์ในกลุ่มเยาวชนในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. ศึกษาความชุกของการกลั่นแกล้งบนสังคมออนไลน์ในรูปแบบต่าง ๆ
2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออาการกลั่นแกล้งบนสังคมออนไลน์ในกลุ่มเป้าหมาย

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์นั้นเกิดขึ้นจากการโพสต์รูป ข้อความ เสียง หรือวิดีโอ โดยมีเจตนาเพื่อทำร้ายคนที่ถูกกลั่นแกล้งและมีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของคนอื่นโดยตรง (Fowler, 2016; วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์, 2558) การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์นั้นอาจเกิดขึ้นจากการสื่อสารและใช้เทคโนโลยีอย่างตรงต่อโดยรอบคอบและซ้ำเติมบุคคลอื่นทั้งรายบุคคลหรือกลุ่มบุคคลโดยส่งผลกระทบต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้โดยตรง (Bentley et al., 2009) ทั้งนี้ การกลั่นแกล้งออนไลน์นั้นสามารถเกิดขึ้นกับการใช้เทคโนโลยีโดยอยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์โดยเฉพาะโทรศัพท์มือถือและอินเทอร์เน็ตด้วยการกระทำหรือรุกรานความเป็นสิทธิส่วนบุคคลของคนที่ไม่มีความรู้หรือปกป้องตัวเองจากการทำร้ายของคนอื่น (Slonje et al., 2013; Smith et al., 2008) การกระทำที่ซ้ำ ๆ ที่เกิดขึ้นในการกลั่นแกล้งบนพื้นที่ออนไลน์นั้น อาจไม่ได้เกิดขึ้นในครั้งแรก หากแต่เมื่อการกลั่นแกล้งบนพื้นที่ออนไลน์เกิดขึ้น โดยการกระทำนั้นอาจเกิดขึ้นอีกซ้ำ ๆ โดยผู้อื่นด้วยการเผยแพร่หรือแสดงความเห็นซึ่งจะเกิดผลกระทบต่อเหยื่อผู้ถูกกลั่นแกล้งซ้ำ ๆ หลายครั้ง แม้เมื่อเหยื่อผู้ถูกกลั่นแกล้งจะปิดอุปกรณ์โทรศัพท์มือถืออินเทอร์เน็ตไปแล้ว แต่เมื่อเปิดใช้อีกครั้งผู้ถูกกลั่นแกล้งก็จะเจอการกลั่นแกล้งอีกครั้ง (Slonje et al., 2013)

พฤติกรรมของการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์นั้นเกิดโดยหลากหลายวิธี อาทิเช่น การเขียนข้อความหรือโพสต์ข้อความในลักษณะการพูด ตำหนอ ต่อว่า คุกคาม เหยียดหยาม ล้อเลียน หรือทั้งนี้ข้อความที่ผู้กลั่นแกล้งนั้นอาจอยู่ในรูปแบบของภาพนิ่ง คลิปวิดีโอหรือภาพเคลื่อนไหวโดยมีจุดประสงค์และจุดมุ่งหมายในการทำร้ายบุคคลอื่นที่ตนเองหมายปองต้องการทำร้ายจิตใจลงบนระบบอินเทอร์เน็ตโดยโทรศัพท์มือถือหรือระบบคอมพิวเตอร์ (Sittichai & Smith, 2018; ศิวพร ปกป้อง และวิมลทิพย์ มุสิกพันธ์, 2553) การลบหรือขบไล่เพื่อนออกจากกลุ่มสนทนาหรือกลุ่มอื่น ๆ ที่สร้างขึ้นบนสังคมออนไลน์โดยมีเจตนาเกลียดชังหรือตัดความสัมพันธ์ของความเป็นเพื่อน การส่งข้อความอิเล็กทรอนิกส์ล้อเลียนผู้อื่น ด้วยการนำรูปภาพบนโทรศัพท์มือถือมาเผยแพร่ ชมชู้ หรือกระจายข่าวลือที่ไม่พึงประสงค์ของบุคคลอื่นออกไปยังสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาต ทั้งนี้ Akbar et al. (2014) พบว่าพฤติกรรมของการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์มีการกระทำในลักษณะรูปแบบของการนินทา การลวงละเมิด การหมิ่นประมาท การกีดกัน และการลอกเลียนแบบพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง โดยสอดคล้องกับ Tudkuea & Laeheem (2014) ที่พบว่าพฤติกรรมของการกลั่นแกล้งผู้อื่นของเยาวชนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ จะประกอบไปด้วยพฤติกรรมการดูถูก การหมิ่นประมาท การเผยแพร่ข้อมูลความลับของบุคคล การแอบอ้างชื่อบุคคล การใส่ร้ายป้ายสี การตำหนิตัวจากไม่สุภาพ การนินทาลับหลัง รวมถึงการขบไล่ ลบ หรือกีดกันบุคคลอื่นในการเข้าร่วมกลุ่มเครือข่ายสังคมออนไลน์

การกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ในกลุ่มเยาวชนนั้นอาจมีหลากหลายรูปแบบที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับคุณภาพของเทคโนโลยีที่ใช้ ในขณะที่บางงานวิจัยที่การศึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์แบ่งออกเป็นประเภทและรูปแบบต่างโดยพิจารณาจากแง่มุมที่แตกต่างกันออกไป เช่นดังการศึกษาของ Nocentini et al. (2010) ได้แบ่งการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ การกลั่นแกล้งด้วยรูปแบบการใช้วาจาและข้อความ เช่น การพิมพ์ข้อความบนโทรศัพท์มือถือ การพิมพ์ข้อความทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ และการพิมพ์ข้อความทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ การกลั่นแกล้งในลักษณะส่งรูปภาพหรือภาพเคลื่อนไหว เช่น การโพสต์หรือเผยแพร่รูปภาพหรือภาพเคลื่อนไหวของผู้คนที่ต้องการกลั่นแกล้ง การลบ ข้อขัดขวางหรือกีดกันผู้อื่นออกจากกลุ่มสนทนาด้วยการสร้างความเกลียดชัง ความอคติผ่านข้อความ หรือกิจกรรมกลุ่มออนไลน์จากสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ การแอบอ้างชื่อหรือตัวตนของผู้อื่นหรือการสวมรอยรอยเป็นคนอื่น เช่น การใช้ข้อมูลของผู้อื่นเพื่อสร้างบัญชีผู้ใช้บนสื่อสังคมออนไลน์ หรือการกระทำอย่างอื่นเพื่อกระทำบางอย่างที่ไม่ดี ในขณะที่ Smith et al., (2008) ได้อธิบายพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์หลัก ๆ คือการใช้โทรศัพท์มือถือ การพิมพ์หรือส่งข้อความ การกลั่นแกล้งด้วยรูปภาพและวิดีโอ การกลั่นแกล้งทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์หรืออีเมล ทางห้องสนทนา และทางเว็บไซต์ต่าง ๆ ส่วน Willard (2005) แบ่งการพฤติกรรมกรกลั่นแกล้งดังนี้ คือการทะเลาะกันผ่านโทรศัพท์มือถือ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ข้อความ หรือห้องสนทนา กลุ่ม โดยใช้ภาษาที่รุนแรงหรือหยาบคาย การก่อกวน การคุกคาม และการข่มขู่ผู้อื่นซ้ำ ๆ หลายครั้งทางโลกออนไลน์ การคุกคามหรือข่มขู่อย่างจริงจัง และส่งผลกระทบต่อผู้อื่นเสียชื่อเสียง หรือชู้ว่าจะทำร้ายร่างกาย รวมถึงเผยแพร่ข้อมูลเท็จที่ก่อให้เกิดผู้อื่นได้รับความเสียหาย เสียชื่อเสียง อับอาย หรือกลายเป็นตัวตลก การแอบอ้างชื่อหรือตัวตนของผู้อื่นเพื่อโพสต์ เผยแพร่หรือแสดงความเห็นบางอย่าง เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับความยุ่งยากหรือเสียชื่อเสียง การนำข้อมูลส่วนตัวหรือความลับของผู้อื่นไปเผยแพร่ในอินเทอร์เน็ต การใช้อุบายหลอกล่อให้ผู้อื่นเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของเขา แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นไปแพร่กระจายต่อในอินเทอร์เน็ต และการจงใจลบ ข้อขัดขวาง หรือกีดกันผู้อื่นออกจากกลุ่มสนทนา หรือกิจกรรมกลุ่มออนไลน์ โดยสร้างความเกลียดชัง ความอคติผ่านข้อความ หรือเจตนาจงใจทำร้ายจิตใจผู้อื่น

สื่อสังคมออนไลน์เฟสบุ๊ค เป็นบริการหนึ่งในบริการบนเว็บยอดนิยมที่คิดค้นโดย Mark Zuckerberg โดยผู้ใช้สามารถสร้างบัญชีแบบสาธารณะหรือกึ่งสาธารณะภายในขอบเขตของระบบเพื่อติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น ๆ ที่อยู่ใรรายชื่อเพื่อแบ่งปันข้อมูลหรือรูปภาพหรือเชื่อมต่อผู้ที่ทำภายในระบบ (Kirschner & Karpinski, 2010) อีกทั้งยังสามารถใส่ข้อมูลส่วนตัวหรือติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นด้วยวิธีการที่ทันสมัยและรวดเร็ว เช่น การส่งข้อความออนไลน์ทั้งแบบสาธารณะหรือส่วนตัว การแบ่งปันภาพถ่ายออนไลน์ การส่งไฟล์ในรูปแบบอื่น ๆ แม้นประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์เฟสบุ๊คจะมีมากมายแต่ไม่อาจหลีกเลี่ยงจากความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์เฟสบุ๊คในทางลบได้เช่นกัน อาทิ การก่อกวนการกลั่นแกล้งในรูปแบบต่าง ๆ (Kirschner & Karpinski, 2010) รายงานผลการวิจัยรายงานว่า มากกว่าร้อยละ 50 ของผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์เฟสบุ๊คมีอายุระหว่าง 13 – 17 ปี และกว่าครึ่งของบรรดาผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์เฟสบุ๊คเหล่านี้มีประสบการณ์การกลั่นแกล้ง (Kirschner & Karpinski, 2010) ทั้งนี้ Kokkinos et al. (2016) ได้ทำการวิจัยและตรวจสอบความชุกของการกลั่นแกล้งบนสื่อสังคมออนไลน์เฟสบุ๊คในกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจำนวน 226 คน ผลการศึกษาพบว่านักศึกษามีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งบนสื่อสังคมออนไลน์เฟสบุ๊คอย่างน้อย 1 ครั้ง ในรอบสองเดือน และรายงานเพิ่มเติมว่ายิ่งกลุ่มตัวอย่างใช้สื่อสังคมออนไลน์เฟสบุ๊คมากขึ้นเท่าไร จะมีโอกาสเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการกลั่นแกล้งมากขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มเยาวชนไทยที่มีอายุ 14 ปี บริบูรณ์ แต่ไม่เกิน 18 ปี ในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ (จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส) โดยแบ่งสัดส่วนเป็นรายจังหวัดคือ 86, 58 และ 96 คน ตามลำดับ รวมทั้งสิ้น 240 คน และแบ่งจำนวนกลุ่มประชากรตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา หรือ Quota Sampling (Saunders et al., 2012)

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือการวิจัยนี้เป็นแบบสอบถามที่มีข้อความประกอบทั้งหมด 5 ส่วน ประกอบด้วย รายละเอียดชี้แจงการทำงานวิจัย ข้อมูลพื้นฐานของเยาวชน พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ความเห็นเกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และความเห็นเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งบนสังคมออนไลน์ การหาคุณภาพของเครื่องมือเป็นการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน และผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นด้วยการทดลองกับกลุ่มเป้าหมายจำนวน 25 คน

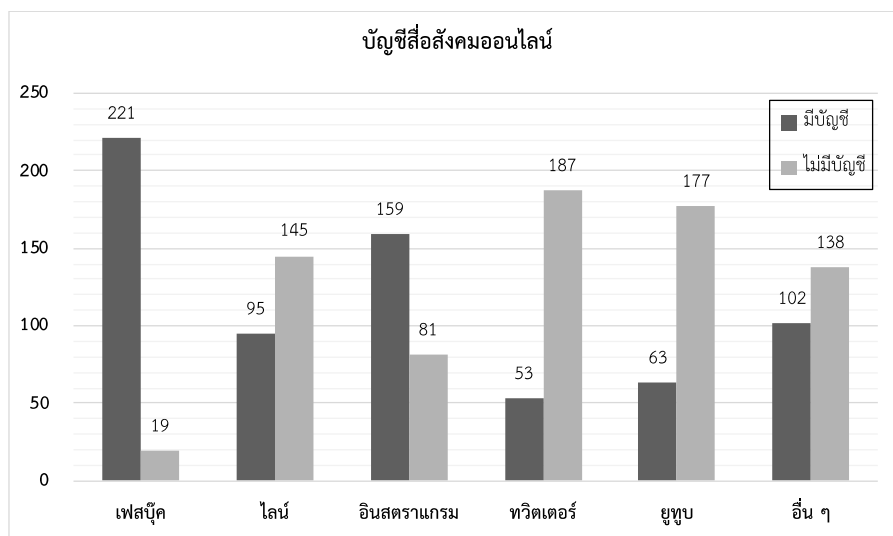
การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติพื้นฐาน เช่น ความถี่ และร้อยละ หลังจากนั้นผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานด้วยวิธีการวิเคราะห์การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัย การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์ (simple logistic regression) และการทดสอบความถูกต้องของรูปแบบด้วยค่าพื้นที่ใต้กราฟ receiver operating characteristic (ROC) curve

ผลการวิจัย

กลุ่มเยาวชนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นจำนวนร้อยละซึ่งจำแนกเป็นประเภทของชุดข้อมูล โดยมีจำนวนกลุ่มเยาวชนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 170 คน (ร้อยละ 70.83) และเพศชาย จำนวน 70 คน (ร้อยละ 29.17) อายุของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดคือกลุ่มอายุ 16 ปี และกำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายปีที่ 1 น้อยที่สุดคือกลุ่มอายุ 14 ปี หรือคิดเป็นร้อยละ 28.33 หรือร้อยละ 24.17 ตามลำดับ กลุ่มเยาวชนโดยส่วนใหญ่ร้อยละ 86.25 อาศัยอยู่ด้วยกันกับบิดาและมารดา และพบว่ามีส่วนน้อยร้อยละ 1.25 ของกลุ่มเยาวชนที่อาศัยอยู่กับญาติอื่น ๆ ที่ไม่ใช่บิดาและมารดา หรือบิดา มารดา หรือปู่ย่า หรือตายาย การกระจายของประเภทสื่อสังคมออนไลน์ที่กลุ่มเยาวชนใช้บ่อยในชีวิตประจำวัน ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มเยาวชนใช้สื่อสังคมออนไลน์มากที่สุดสามอันดับแรกคือ สื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก จำนวน 221 คน (ร้อยละ 92.08) ตามด้วยสื่อสังคมออนไลน์อินสตาแกรม จำนวน 159 คน (ร้อยละ 66.25) และอันดับสามคือสื่อสังคมออนไลน์อื่น ๆ เช่น ดิกต็อก ไลน์ ยูทูบ และทวิตเตอร์ มีจำนวนมากถึง 102 คน ดังรูปภาพประกอบ 1 ทั้งนี้ระยะเวลาการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนกลุ่มนี้สามารถแบ่งตามจำนวนระยะเวลาการใช้งานของสื่อสังคมออนไลน์ทุกประเภทตามตารางที่ 1

ภาพประกอบ 1 การกระจายของการใช้สื่อสังคมออนไลน์แต่ละประเภท

ตารางที่ 1 อธิบายถึง 7 ช่วงอันดับของจำนวนชั่วโมงต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในกลุ่มเยาวชน ผลการวิจัยพบว่าสามอันดับแรกของจำนวนชั่วโมงของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในแต่ละประเภทโดยประมาณคือ กลุ่มเยาวชนส่วนใหญ่ใช้สื่อสังคมออนไลน์มากกว่า 5 ชั่วโมงต่อวัน มีจำนวนถึง 59 คน (ร้อยละ 24.58) และมีจำนวนมากถึง 51 คน (ร้อยละ 21.25) ของกลุ่มเยาวชนใช้สื่อสังคมออนไลน์โดยเฉลี่ยประมาณ 2 ชั่วโมงต่อวัน และตามด้วยเยาวชนจำนวน 38 คน (ร้อยละ 15.83) ใช้สื่อสังคมออนไลน์โดยเฉลี่ยประมาณ 3 ชั่วโมงต่อวัน

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละของชั่วโมงของการใช้สื่อสังคมออนไลน์

จำนวนชั่วโมงที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์	จำนวน	(ร้อยละ)
น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	16	(6.67)
1 ชั่วโมง	24	(10.00)
2 ชั่วโมง	51	(21.25)
3 ชั่วโมง	38	(15.83)
4 ชั่วโมง	29	(12.08)
5 ชั่วโมง	23	(9.58)
มากกว่า 5 ชั่วโมง	59	(24.58)
รวม	240	(100.00)

การเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวบนบัญชีการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนชนชั้น พบว่า มีเยาวชนถึง 204 คน (ร้อยละ 85.00) เปิดเผยข้อมูลส่วนตัว และ 36 คน (ร้อยละ 15.00) ไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัว สามอันดับที่มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวคือ 167 คน เปิดเผยชื่อและนามสกุลจริง 112 คน เปิดเผยวัน เดือน ปีเกิด และ 93 คน เปิดเผยชื่อสถานศึกษา (ร้อยละ 81.86, 54.90 และ 45.59 ตามลำดับ) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวบนสื่อสังคมออนไลน์

ประเภทข้อมูลส่วนตัว	การเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว (ร้อยละ)	
	เปิดเผย 204 (85.00)	ไม่เปิดเผย 36 (15.00)
ชื่อและนามสกุลจริง	167 (81.86)	37 (18.14)
ชื่อเล่น	89 (43.63)	115 (56.37)
วัน เดือน ปีเกิด	112 (54.90)	92 (45.10)
ที่อยู่	19 (9.31)	185 (90.69)
เบอร์โทรศัพท์	31 (15.20)	173 (84.80)
อีเมล	12 (5.88)	192 (94.12)
ชื่อสถานศึกษา	93 (45.59)	111 (54.41)
อื่น ๆ	3 (1.47)	201 (98.53)

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์และประเภทของเพื่อนบนสื่อสังคมออนไลน์เยาวชนพบว่า 177 คน (ร้อยละ 73.75) มีเพื่อนมีทั้งรู้จักและไม่รู้จัก 103 คน (ร้อยละ 42.92) ใช้รูปโปรไฟล์ที่เป็นรูปเจ้าตัวจริง 170 คน (ร้อยละ 70.83) จะมีพฤติกรรมในการกดรับเพิ่มเพื่อนใหม่ (คนแปลกหน้า) เป็นบางครั้งบางคราว 169 คน (ร้อยละ 70.42) ทราบถึงวิธีการตั้งค่าความเป็นส่วนตัว 171 คน (ร้อยละ 71.25) รู้วิธีการลบแท็ก และมีเยาวชนมากถึง 221 คน (ร้อยละ 92.08) จะมีพฤติกรรมที่เชื่อบ้าง ไม่เชื่อบ้างกับข่าวลือบนสื่อสังคมออนไลน์ ในการนี้ผลการวิจัยพบว่าเยาวชนจำนวน 106 คน (ร้อยละ 44.17) เคยอัปโหลดวิดีโอบนสื่อสังคมออนไลน์ มีเยาวชน จำนวน 87 คน (ร้อยละ 36.25) เคยลืมนามชื่อออกจากบัญชีผู้ใช้เมื่อใช้คอมพิวเตอร์สาธารณะ และมีจำนวนมากกว่าครึ่งของเยาวชน 240 คน (ร้อยละ 64.58) เคยให้เพื่อนยืมใช้โทรศัพท์มือถือในขณะที่ตนเองยังใช้บัญชีสื่อสังคมออนไลน์ ทั้งนี้ พฤติกรรมประเภทลักษณะการกลั่นแกล้งของกลุ่มเยาวชนตลอดระยะเวลา 6 เดือน ได้อธิบายดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 พฤติกรรมลักษณะการกลั่นแกล้งของเยาวชน

ประเภทการกลั่นแกล้ง	จำนวนเยาวชนกระทำการกลั่นแกล้ง*	
	ไม่ใช่ (ร้อยละ)	ใช่ (ร้อยละ)
กลั่นแกล้งผู้อื่น	118 (49.17)	122 (50.83)
ถูกผู้อื่นกลั่นแกล้ง	66 (27.50)	174 (72.50)
กลั่นแกล้งผู้อื่นและถูกกลั่นแกล้ง	163 (67.92)	77 (32.08)

* จำนวนเยาวชนทั้งหมด 240 คน

ตารางที่ 3 แสดงถึงพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของกลุ่มเยาวชนบนสื่อสังคมออนไลน์ โดยผลการวิจัยพบว่า เยาวชน 174 คน (ร้อยละ 72.50) เป็นเยาวชนที่ถูกบุคคลกลั่นแกล้ง ตามด้วย 122 คน (ร้อยละ 50.83) ของเยาวชนที่กลั่นแกล้งบุคคลอื่น และ 77 คน (ร้อยละ 32.08) เป็นผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งบุคคลอื่นและถูกบุคคลอื่นกลั่นแกล้ง ทั้งนี้

ผลการวิจัยพบว่า จำนวนของเยาวชนที่กลั่นแกล้งบุคคลอื่นได้แสดงพฤติกรรมอย่างน้อย 7 พฤติกรรมดังนี้ คือ 1) มี 56 คน ล้อเลียนชื่อหรือตั้งฉายาให้ผู้อื่น 2) มี 43 คน เพิกเฉย ไม่สนใจต่อผู้อื่น 3) มี 36 คน ไม่เคารพ ไม่ให้เกียรติ และเหยียดหยามผู้อื่น 4) มี 25 คน นำรูปภาพของผู้อื่นไปตัดต่อให้ดูตลกหรือน่าอัปยศ 5) มี 20 คน ปลอ่ยข่าวลือ 6) มี 19 คน ทำให้ผู้อื่นหวาดกลัว รู้สึกไม่ปลอดภัย และ 7) มี 17 คน ชมขู่ผู้อื่น (ร้อยละ 47.46, 36.44, 30.51, 21.19, 16.95, 16.10 และ 14.41 ตามลำดับ) โดยพฤติกรรมทั้งหมดนั้นเกิดขึ้นโดยที่ผู้กลั่นแกล้งกระทำการกลั่นแกล้งผู้อื่นอย่างน้อยกว่า 1 ครั้ง

การถดถอยโลจิสติกส์ภาพรวมทั้งหมดของรูปแบบการกลั่นแกล้งบุคคลอื่นพบว่า ตัวแปรอิสระที่ผ่านเงื่อนไขทั้งหมด 10 ตัวแปร ดังตารางที่ 4 คือ อายุ ใช้สื่อสังคมออนไลน์เฟสบุ๊ค จำนวนเพื่อนบนสื่อสังคมออนไลน์อื่น ๆ การเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว (ชื่อเล่น) การเพิ่มเพื่อน (คนแปลกหน้า) การตั้งค่าความเป็นส่วนตัว เคยอัปโหลดวิดีโอบนสื่อสังคมออนไลน์ การลิ้มลองชื่อออกจากเครื่องคอมพิวเตอร์สาธารณะ เพื่อนเคยใช้งานโทรศัพท์มือถือในขณะที่บัญชีสื่อสังคมออนไลน์เปิดอยู่ ใช้เวลามากเกินไปกับสื่อสังคมออนไลน์ เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15 – 17 ปี มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบุคคลอื่นโดยมีความสัมพันธ์กันเมื่อเทียบกับเยาวชนที่มีอายุ 14 ปี เยาวชนที่ไม่มีสื่อสังคมออนไลน์เฟสบุ๊คมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบุคคลอื่นจะไม่สัมพันธ์กันเมื่อเทียบกับเยาวชนที่มีสื่อสังคมออนไลน์เฟสบุ๊ค เยาวชนที่มีจำนวนเพื่อนบนสื่อสังคมออนไลน์อื่น ๆ ตั้งแต่ 1,000 คน ขึ้นที่มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบุคคลอื่นมีความสัมพันธ์กันเมื่อเทียบกับเยาวชนไม่มีเพื่อนบนสื่อสังคมออนไลน์อื่น ๆ เยาวชนที่ไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัว (ชื่อเล่น) มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบุคคลอื่นจะไม่สัมพันธ์กันเมื่อเทียบกับเยาวชนที่มีเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว (ชื่อเล่น) เยาวชนที่ไม่กดรับการเพิ่มคนแปลกหน้าเป็นเพื่อนจะไม่สัมพันธ์กันกับการกลั่นแกล้งบุคคลอื่น เยาวชนที่ทราบถึงวิธีการตั้งค่าความเป็นส่วนตัวมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบุคคลอื่นจะมีความสัมพันธ์กันเมื่อเทียบกับเยาวชนที่ไม่ทราบวิธีการตั้งค่าความเป็นส่วนตัว เยาวชนที่เคยอัปโหลดวิดีโอบนสื่อสังคมออนไลน์ ลิ้มลองชื่อออกจากเครื่องคอมพิวเตอร์สาธารณะ ให้เพื่อนใช้งานโทรศัพท์มือถือในขณะที่บัญชีสื่อสังคมออนไลน์เปิดอยู่ และใช้เวลาเกินไปกับสื่อสังคมออนไลน์นั้นจะมีความสัมพันธ์กันกับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบุคคลอื่นเมื่อเทียบกับเยาวชนที่ไม่เคยใช้สื่อข้างต้น

ตารางที่ 4 รูปแบบพฤติกรรมของเยาวชนที่กลั่นแกล้งบุคคลอื่น

	Estimate	Std. Error	z value	p-value	OR (95% CI)
Constant	1.258	3.854	0.327	0.744	
อายุ					
14 ปี*	0	-	-	-	1
15 ปี	1.073	0.574	1.869	0.062	2.93 (0.95, 9.02)
16 ปี	1.539	0.555	2.772	0.006	4.66 (1.57, 13.84)
17 ปี	2.006	0.586	3.423	0.001	7.43 (2.36, 23.44)
ใช้สื่อสังคมออนไลน์เฟสบุ๊ค					
ใช้*	0	-	-	-	1
ไม่ใช้	-2.764	1.117	-2.475	0.013	0.06 (0.01, 0.56)
จำนวนเพื่อนบนสื่อสังคมออนไลน์อื่น ๆ					
ไม่มี*	0	-	-	-	1
น้อยกว่า 100 คน	0.405	0.485	0.836	0.403	1.5 (0.58, 3.88)
ตั้งแต่ 101-500 คน	-1.131	0.561	-2.015	0.044	0.32 (0.11, 0.97)

	Estimate	Std. Error	z value	p-value	OR (95% CI)
ตั้งแต่ 501-1,000 คน	-0.617	0.809	-0.762	0.446	0.54 (0.11, 2.64)
ตั้งแต่ 1,001-1,500 คน	0.082	1.020	0.081	0.936	1.09 (0.15, 8.01)
ตั้งแต่ 1,501-2,000 คน	16.624	865.529	-0.019	0.985	0.00 (0.00, 0.00)
มากกว่า 2,000 คน	0.304	1.234	0.246	0.806	1.35 (0.12, 15.21)
การเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว (ชื่อเล่น)					
ใช่*	0	-	-	-	1
ไม่ใช่	-0.930	0.400	-2.325	0.020	0.39 (0.18, 0.86)
การเพิ่มเพื่อน (คนแปลกหน้า)					
ไม่กดรับแน่นอน*	0	-	-	-	1
กดรับบางครั้ง	-1.458	0.438	-3.325	0.001	0.23 (0.1, 0.55)
กดรับทุกครั้ง	-1.842	1.613	-1.142	0.254	0.16 (0.01, 3.74)
การตั้งค่าความเป็นส่วนตัว					
ไม่ทราบ*	0	-	-	-	1
ทราบ	1.506	0.481	3.128	0.002	4.51 (1.75, 11.58)
เคยอัปเดตไอ					
ไม่เคย*	0	-	-	-	1
เคย	-0.876	0.379	-2.309	0.021	0.42 (0.2, 0.88)
ลิมลงชื่อออกเมื่อใช้คอมพิวเตอร์สาธารณะ					
ไม่เคย*	0	-	-	-	1
เคย	-1.206	0.421	-2.864	0.004	0.3 (0.13, 0.68)
ให้เพื่อนใช้มือถือในขณะที่คุณยังใช้งานสื่อฯ					
ไม่เคย*	0	-	-	-	1
เคย	-0.876	0.429	-2.044	0.041	0.42 (0.18, 0.96)
ใช้เวลากับสื่อสังคมออนไลน์นานเกิน					
ไม่ใช่เลย*	0	-	-	-	1
ไม่น่าใช่	0.595	0.884	0.673	0.501	1.81 (0.32, 10.26)
น่าจะใช่	-0.308	0.851	-0.362	0.718	0.74 (0.14, 3.89)
ใช่เลย	-0.740	0.890	-0.831	0.406	0.48 (0.08, 2.73)

Residual deviance ที่ 201.85 ใน 215 of freedom

รูปแบบพฤติกรรมของเยาวชนที่ถูกบุคคลอื่นกลั่นแกล้งอธิบายดังตารางที่ 5 แสดงถึงรูปแบบพฤติกรรมของเยาวชนที่ถูกบุคคลอื่นกลั่นแกล้งพบว่า ตัวแปรอิสระที่ผ่านเงื่อนไขทั้งหมด 4 ตัวแปร ได้แก่ อายุ การลิมลงชื่อออกจากเครื่องคอมพิวเตอร์สาธารณะ ไม่สามารถลดการใช้สื่อสังคมออนไลน์ จำนวนสื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้งาน โดยเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15 – 17 ปี ไม่มีความสัมพันธ์กันกับการที่ถูกบุคคลอื่นกลั่นแกล้งเมื่อเทียบกับเยาวชนที่มีอายุ 14 ปี เยาวชนที่เคยลงชื่อออกบัญชีสังคมออนไลน์บนคอมพิวเตอร์สาธารณะจะมีความสัมพันธ์กันกับการที่ถูกบุคคลอื่นกลั่นแกล้งเมื่อเทียบกับเยาวชนที่ไม่เคยลงชื่อออกบัญชีสังคมออนไลน์ เยาวชนที่คิดว่าตนเองไม่สามารถลดการใช้สื่อสังคม

ออนไลน์จะมีความสัมพันธ์กันกับการที่ถูกบุคคลอื่นกลั่นแกล้งเมื่อเทียบกับเยาวชนที่สามารถลดการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เยาวชนที่มีบัญชีสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 3, 4 และ 6 บัญชี จะมีความสัมพันธ์กันกับการที่ถูกบุคคลอื่นกลั่นแกล้งเมื่อเทียบกับเยาวชนที่มีบัญชีสื่อสังคมออนไลน์เพียงบัญชีเดียว

ตารางที่ 5 รูปแบบของพฤติกรรมของเยาวชนที่ถูกบุคคลอื่นกลั่นแกล้ง

	Estimate	Std. Error	z-value	p-value	OR (95%) CI
Constant	1.540	0.589	2.613	0.009	-
อายุ					1
14 ปี*	0	-	-	-	
15 ปี	-0.886	0.590	-1.501	0.133	0.41 (0.13, 1.31)
16 ปี	-2.051	0.550	-3.728	0.000	0.13 (0.04, 0.38)
17 ปี	-1.747	0.525	-3.330	0.001	0.17 (0.06, 0.49)
ประวัติการลงชื่อออกจากบัญชี					
ไม่เคยลงชื่อ*	0	-	-	-	1
เคยลงชื่อออก	1.048	0.368	2.850	0.004	2.85 (1.39, 5.87)
ไม่สามารถลดการใช้สื่อสังคมออนไลน์					
ไม่ใช่เลย*	0	-	-	-	1
ไม่น่าใช่	-0.019	0.459	-0.042	0.966	0.98 (0.4, 2.41)
น่าจะใช่	0.747	0.481	1.552	0.121	2.11 (0.82, 5.42)
ใช่เลย	0.773	0.720	1.073	0.283	2.17 (0.53, 8.88)
จำนวนสื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้งาน					
1 สื่อสังคมออนไลน์*	0	-	-	-	1
2 สื่อสังคมออนไลน์	-0.449	0.464	-0.968	0.333	0.64 (0.26, 1.58)
3 สื่อสังคมออนไลน์	1.004	0.525	1.911	0.056	2.73 (0.97, 7.64)
4 สื่อสังคมออนไลน์	0.043	0.544	0.079	0.937	1.04 (0.36, 3.03)
5 สื่อสังคมออนไลน์	-0.080	0.637	-0.126	0.900	0.92 (0.26, 3.22)
6 สื่อสังคมออนไลน์	0.412	0.662	0.622	0.534	1.51 (0.41, 5.53)

Residual deviance ที่ 241.84 ใน 227 ของ degree of freedom

รูปแบบที่สามพฤติกรรมของเยาวชนที่กระทำการกลั่นแกล้งและถูกบุคคลอื่นกลั่นแกล้งคือ เยาวชนที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กจะไม่สัมพันธ์กันกับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งและถูกบุคคลอื่นกลั่นแกล้งเมื่อเทียบกับเยาวชนที่ไม่มีสื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก เยาวชนที่จำนวนเพื่อนบนสื่อสังคมออนไลน์อื่น ๆ มีความไม่แตกต่างและสัมพันธ์กันกับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งและถูกบุคคลอื่นกลั่นแกล้งเมื่อเทียบกับเยาวชนไม่เพื่อนบนสื่อสังคมออนไลน์อื่น ๆ เยาวชนที่กดรับเพิ่มเพื่อน (คนแปลกหน้า) และให้เพื่อนใช้มือถือในขณะที่คุณยังใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ มีความแตกต่างและไม่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งและถูกบุคคลอื่นกลั่นแกล้งเมื่อเทียบกับเยาวชนที่ไม่กดรับคนแปลกหน้าและไม่ให้เพื่อนใช้มือถือในขณะที่คุณยังใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ เยาวชนที่รู้วิธีการลบแท็กบนสื่อสังคมออนไลน์ นั้นไม่มีความแตกต่างต่อการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งและถูกบุคคลอื่นกลั่นแกล้งเมื่อเทียบกับเยาวชนที่ไม่รู้วิธีการลบแท็กบนสื่อสังคมออนไลน์ ตามรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 6

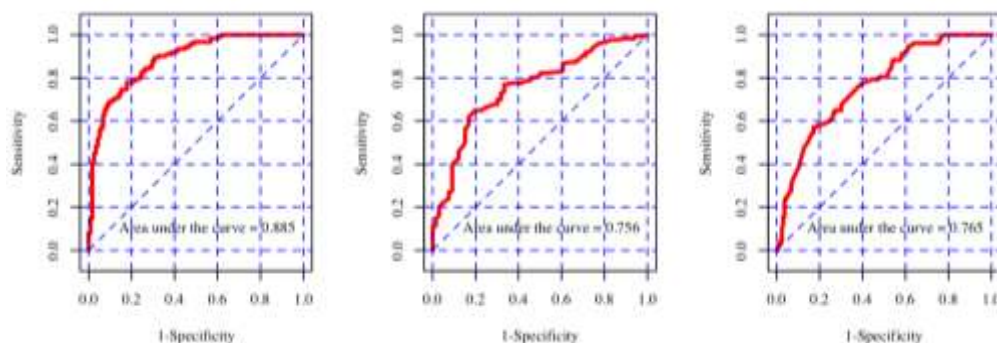
ตารางที่ 6 รูปแบบของพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งและถูกบุคคลอื่นกลั่นแกล้ง

	Estimate	Std. Error	z value	p-value	OR (95% CI)
Constant	-0.881	-0.673	0.501	1.309	-
ใช้สื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก					
ไม่ใช้*	0	-	-	-	1
ใช้	-1.428	0.565	-2.526	0.012	0.24 (0.08, 0.73)
จำนวนเพื่อนบนสื่อสังคมออนไลน์อื่น ๆ					
ไม่มี*	0	-	-	-	1
น้อยกว่า 100 คน	0.249	0.376	0.662	0.508	1.28 (0.61, 2.68)
ตั้งแต่ 101-500 คน	-1.128	0.551	-2.046	0.041	0.32 (0.11, 0.95)
ตั้งแต่ 501-1,000 คน	-0.095	0.727	-0.130	0.896	0.91 (0.22, 3.78)
ตั้งแต่ 1,001-1,500 คน	0.987	0.031	0.976	0.987	1.03 (0.15, 7.14)
ตั้งแต่ 1,501-2,000 คน	-15.589	963.918	-0.016	0.987	0.00 (0.00, 0.00)
มากกว่า 2,000 คน	1.452	0.997	1.457	0.145	4.27 (0.61, 30.16)
การเพิ่มเพื่อน (คนแปลกหน้า)					
ไม่กดรับแน่นอน*	0	-	-	-	1
กดรับบางครั้ง	-0.789	0.339	-2.329	0.020	0.45 (0.23, 0.88)
กดรับทุกครั้ง	-0.908	1.524	-0.596	0.551	0.4 (0.02, 8.00)
การลบแท็ก					
ไม่ทราบ*	0	-	-	-	1
ทราบ	0.879	0.367	2.396	0.017	2.41 (1.17, 4.94)
ให้เพื่อนใช้มือถือในขณะที่คุณยังใช้งานสื่อฯ					
ไม่เคย*	0	-	-	-	1
เคย	-0.697	0.330	-2.110	0.035	0.5 (0.26, 0.95)

Residual deviance ที่ 253.61 ใน 224 ของ degree of freedom

รูปแบบทั้งสามนี้ได้ทำการคัดเลือกการมีอิทธิพลระหว่างตัวแปรด้วยค่า p-value ที่ ต่ำกว่า 0.2 และใช้วิธีการวิเคราะห์แบบ stepwise และทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบด้วย ROC curve ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 2 กราฟ ROC curve ของรูปแบบพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของเยาวชน

ภาพประกอบ 2 (ซ้าย) แสดงถึงพื้นที่ใต้กราฟของรูปแบบพฤติกรรมของเยาวชนที่กระทำการกลั่นแกล้งบุคคลอื่นพบว่า 0.89 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารูปแบบนี้อยู่ในระดับดีมาก ในขณะที่ภาพประกอบ 3 (กลาง) และ (ขวา) แสดงพื้นที่ใต้กราฟของรูปแบบพฤติกรรมของเยาวชนที่ถูกบุคคลอื่นกลั่นแกล้งรวมทั้งรูปแบบพฤติกรรมของเยาวชนที่กลั่นแกล้งบุคคลอื่นและถูกบุคคลอื่นกลั่นแกล้งมีค่าเท่ากับ 0.76 ซึ่งอยู่ในระดับพอใช้เช่นกัน

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการดำเนินงานวิจัยเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงดูบุตรกับการกลั่นแกล้งบนสังคมออนไลน์ในกลุ่มเยาวชนที่อายุตั้งแต่ 14 ปี ไม่เกิน 18 ปี ในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีเยาวชนจำนวนทั้งสิ้น 240 คน ทั้งนี้ผลของการวิจัยจำแนกออกมาเป็น 3 ประเภท คือ กลุ่มเยาวชนที่กระทำการกลั่นแกล้งบุคคลอื่น กลุ่มเยาวชนที่ถูกบุคคลอื่นกลั่นแกล้ง และกลุ่มเยาวชนที่กลั่นแกล้งบุคคลอื่นและถูกบุคคลอื่นกลั่นแกล้ง ผลการวิจัยพบว่า ทั้งสามรูปแบบที่มีปัจจัยที่อาจส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งคือ “การลี้มลงชื่อออกจากบัญชีสื่อสังคมออนไลน์เมื่อตนใช้คอมพิวเตอร์สาธารณะ”

เยาวชนที่มีอายุ 14 – 17 ปี มีโอกาสที่จะกระทำการกลั่นแกล้งหรือถูกบุคคลอื่นกลั่นแกล้งมากกว่าซึ่งสอดคล้องกับการรายงานจากผลการวิจัยของ (Kirschner & Karpinski, 2010) ที่ศึกษาวิจัยและพบว่าเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 13 – 17 ปี และครึ่งหนึ่งของบรรดาผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กมีประสบการณ์ในการกลั่นแกล้งบุคคลอื่น ผลของการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นถึงเยาวชนที่ได้รับการกระทำการกลั่นแกล้งต่อบุคคลอื่นนั้นจะเกิดขึ้นอย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์บนสื่อสังคมออนไลน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kokkinos et al. (2016) ได้ทำการศึกษาถึงความชุกของการกลั่นแกล้งผ่านสื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กในกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจำนวน 226 คน ในมหาวิทยาลัยกรีซ เพื่อค้นหาว่าลักษณะบุคลิกภาพทั้ง 5 การหลงตัวเอง ทักษะคิดของนักศึกษาต่อสื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก ความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีจะเป็นตัวทำนายการกลั่นแกล้งบนเฟซบุ๊กหรือไม่ ผลการศึกษาพบว่านักศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องในการกลั่นแกล้งบนสื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กอย่างน้อย 1 ครั้ง

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ประจำปี 2562 ประเภทเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Grant) คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้จัดการกองพัฒนาสื่อ

ปลอดภัยและสร้างสรรค์ คณะกรรมการผู้พิจารณาอนุมัติสนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัยชิ้นนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณบรรดาเยาวชนทุกท่านที่ยินดีให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ด้วยความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- พนิดา สายประดิษฐ์. 2552. ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยกับการให้บริการหลอมนรวมสื่อ. จากอินเทอร์เน็ต.
<http://www.nectec.or.th> (ค้นเมื่อ 23 กรกฎาคม 2562).
- พิมพ์วัลย์ บุญมงคล, ราชาวดี เอี่ยมศิลป์, สร้อยฟ้า ไต่ตะพันธอนันต์, Timo Ojanen, รณภูมิ สามัคคีคารมย์, รูไวดี
สามาะ, มุจลินท์ ชลรัตน์, Thomas Guadamuz, และอนุสรณ์ พยัคฆาคม. 2555. **เพศภาวะ เพศวิถี
และการรังแกในพื้นที่ไซเบอร์ของวัยรุ่นหญิงไทย**. บทความนำเสนอในงานประชุมวิชาการสังคมศาสตร์
สุขภาพ ปี 2555. มหาวิทยาลัยมหิดล. โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร.
- วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์. 2558. **การข่มเหง/กักขะออนไลน์ 2**. จากอินเทอร์เน็ต.
<http://www.infocommmju.com/icarticle/images/stories/icarticles/ajwittaya/digital/cyberbullying2.pdf> (ค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2562).
- วิมลทิพย์ มุสิกพันธ์, ศิวพร ปกป้อง, นันทนัช สงศิริ และปองกมล สุรัตน์. 2552. **พฤติกรรมกรข่มเหงรังแกผ่าน
โลก ไซเบอร์ของเยาวชนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร**. สมาพันธ์การวิจัยความเห็นสาธารณะแห่ง
ประเทศไทย.
- ศิวพร ปกป้อง และวิมลทิพย์ มุสิกพันธ์. 2553. **ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมกรกระทำความรุนแรงทั้ง
ทางกายภาพและการข่มเหงรังแกผ่านโลก ไซเบอร์ของเยาวชนไทย**. มหาวิทยาลัยมหิดล
กรุงเทพมหานคร.
- สำนักยุทธศาสตร์ สำนักพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน). 2562. **รายงานผลการสำรวจ
พฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2561 Thailand Internet User Profile 2018**.
- Akbar, J., Huang, T. W., & Anwar, F. 2014. **The development of cyberbullying scale to
investigate bullies among adolescents**. Proceeding of International Conference on
Humanities Sciences and Education (ICHE), Kuala Lumpur.
- Bentley, T., Catley, B., Cooper-Thomas, H., Gardner, D., O'Driscoll, M., & Trenberth, L. 2009.
**Understanding Stress and Bullying in New Zealand Workplaces Final report to
OH&S Steering**.
- Donner, J. 2010. **Research approaches to mobile use in the developing world: A review of
the literature**. The Information Society, 24 (3), 140-159.
- Fowler, D. (2016, August). **Back to school-let's keep our kids safe online**. [online] from
<https://www.act-on.com/blog/back-to-school-lets-keep-our-kids-safe-online> (Retrieved
on April 1, 2019)
- Hinduja, S. and Patchin, J. W. 2008. **Cyber-bullying: An exploratory analysis of factors related
to offending and victimization**. Deviant Behavior, 29(2), pp. 129-156.
- Kirschner, Paul & Karpinski, Aryn. 2010. **Facebook (R) and academic performance**. Computers in
Human Behavior. 26. pp. 1237-1245.
- Kokkinos, C. M., Baltzidis, E. & Xynogala, D. 2016. **Prevalence and personality correlates of
Facebook bullying among university undergraduates**. Computers in Human Behavior,
55, pp. 840-850.

- Nocentini, A., Calmaestra, J., Schultze-Krumbholz, A., Scheithauer, H., Ortega, R. & Menesini, E. 2010. **Cyber-bullying: Labels, behaviors and definition in three European countries.** Journal of Psychologists and Counsellors in Schools, 20(2), pp. 129-142.
- Saunders, M., Lewis, P. & Thornhill, A. 2012. **“Research Methods for Business Students”** 6th edition, Pearson Education Limited.
- Shariff, S. 2008. **Cyber-Bullying: Issues and solutions for the school, the classroom and the home.** 14 March 2008.
- Sittichai, R. and Smith, P. K. 2018. **Bullying and Cyber-bullying in Thailand: Coping strategies and relation to age, gender, religion and victim status.** Journal of New Approaches in Educational Research, 7(1) pp. 24-30.
- Slonje, R., Smith, P. K., & Frisen, A. 2013. **Processes of cyberbullying, and feelings of remorse by bullies: A pilot study.** European Journal of Developmental Psychology, 9, 244–259.
- Smith, P. K., Mahdavi, J., Carvalho, M., Fisher, S., Russell, S. and Tippett, N. 2008. **Cyber-bullying: Its nature and impact in secondary school pupils.** Journal of Child Psychology and Psychiatry, 49(4), 376-385.
- Tudkuea, T. and Laeheem, K. 2014. **Development of indicators of Cyberbullying among youths in Songkhla Province.** Asian Social Science. 10(14), 74-79.
- Willard, N. 2005. **Cyberbullying and cyberthreats. 2005 OSDFS National Conference.** US Department of Education, Washington, USA

